

Nokelainen Matti,

Partti Petri, Ylönen Jukka

OPISKELIJOIDEN
PEREHDYTYSMATERIAALI
SAIRAANKULJETUKSEEN

Etelä-Savon pelastuslaitos

Mikkelin paloasema

Opinnäytetyö

Hoitotyön koulutusohjelma

Marraskuu 2009

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	Opinnäytetyön päivämäärä				
Tekijä(t) Nokelainen Matti, Partti Petri, Ylönen Jukka	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Hoitotyön koulutusohjelma Sairaanhoidajan suuntautumisvaihtoehto				
Nimeke Opiskelijoiden perehdytysmateriaali sairaankuljetukseen Etelä-Savon pelastuslaitos, Mikkelin paloasema					
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja on Etelä-Savon pelastuslaitos Mikkelin toimipiste. He tarvitsivat opiskelijoille suunnatun perehdytysohjelman. Opinnäytetyönämme olemme kehittäneet opiskelijoita oppimisessa ja heidän ohjaajiaan ohjaamisessa tukevaa perehdytysmateriaalia. Lopputuotoksina teimme kolme opiskelijan ja ohjaajan työtä tukevaa tuotosta, kirjeen opiskelijoille, perehdytysohjelman sekä palautelomakkeen harjoittelusta.</p> <p>Opinnäytetyöprosessin aikana perehdyimme aiheesta tehtyihin tutkimuksiin ja kirjallisuuteen. Muualla terveydenhuoltoalalla käytössä olevien perehdytysmateriaalien ja kirjallisuuden avulla laadimme luonnokset opinnäytetyön tuotoksista. Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin toimipisteen sairaankuljetushenkilökunta arvioi tuotoksia niiden kehittämisen eri vaiheissa. Teimme tarvittavat muutokset ja hyväksytimme tuotokset Etelä-Savon pelastuslaitoksen lääkintäesimies Marko Pylkkäsellä, joka toimii myös opiskelijavastaavana.</p> <p>Pelastuslaitoksen toiveiden mukaisesti perehdytysmateriaalista tuli hyvin yksityiskohtaista. Se soveltuu eri koulutusohjelmista ja eri oppilaitoksista tuleville hoitoalan opiskelijoille. Hyvä perehdytysohjelma auttaa opiskelijaa oppimisprosessissa ja tietotaidon karttumisen seurannassa sekä ohjaajaa opiskelijan kehittymisen seurannassa. Ohjaajalle perehdytysmateriaali toimii perehdyttämistä tukevana työkaluna.</p> <p>Valmiin perehdytysmateriaalin luovutamme Etelä-Savon pelastuslaitoksen käyttöön.</p>					
Asiasanat (avainsanat) perehdyttäminen, sairaankuljetus, ensihoito, harjoittelu, oppiminen, arviointi					
Sivumäärä 31+11	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%;">Kieli</td> <td style="width: 33%;">URN</td> </tr> <tr> <td>Suomi</td> <td></td> </tr> </table>	Kieli	URN	Suomi	
Kieli	URN				
Suomi					
Huomautus (huomautukset liitteistä) Liitteet: kirje opiskelijoille, perehdytysohjelma, palautelomake harjoittelusta					
Ohjaavan opettajan nimi Väätämäinen Rauni	Opinnäytetyön toimeksiantaja Etelä-Savon pelastuslaitos, Mikkelin paloasema				

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis	
Author(s) Nokelainen Matti, Partti Petri, Ylönen Jukka		Degree programme and option Degree Programme in Nursing Registered Nurse	
Name of the bachelor's thesis Student Orientation Material for Patient Transportation South Savo Rescue Department, Mikkeli Fire Station			
Abstract <p>This bachelor's thesis was commissioned by South Savo Rescue Department, Mikkeli Fire Station needing an orientation programme for the students. The thesis comprises orientation material for supporting the learning of students and the counselling of their tutors. The end results of the thesis, a letter for the students, an orientation programme, and a feedback form on practical training are all supportive of both student and tutor work.</p> <p>In the course of the thesis process, the authors became acquainted with research reports and literature related to the subject. The preliminary drafts of the results of this thesis were created by consulting the relevant literature and the orientation material used elsewhere in health and social care. The patient transportation staff at the South Savo Rescue Department, Mikkeli Fire Station, assessed the results while they were being processed. The modifications needed were made by the authors, and checked by Mr. Marko Pylkkänen, medical supervisor in charge of students at South Savo Rescue Department.</p> <p>As recommended by the rescue department, the orientation material became very detailed. It is suitable to diverse health and social care students of various schools and degree programmes. A good orientation programme supports the learning processes of the students and the follow up of their accumulating knowhow. It also supports the tutors in monitoring the development of the students. The tutors can use the orientation material as a tool of practical orientation.</p>			
Subject headings, (keywords) orientation, patient transportation, paramedical care, practical training, learning, assessment			
Pages 31+11	Language Finnish	URN	
Remarks, notes on appendices Appendices: a letter for the students, an orientation programme, a feedback form on practical training			
Tutor Väätämäinen Rauni		Bachelor's thesis assigned by South Savo Rescue Department, Mikkeli Fire Station	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	3
2.1	Perehdytysmateriaalin sisältö.....	4
2.2	Etelä-Savon pelastuslaitos, ensihoitopalvelut.....	6
3	PEREHDYTTÄMINEN.....	8
3.1	Perehdyttäminen yleisesti	8
3.2	Perehdyttämistä ohjaavat lait	10
3.3	Perehdyttämisen tarkoitus ja tavoitteet	10
3.4	Perehdyttämisen vaiheet ja sisältö	12
3.5	Perehdytysmateriaali.....	14
4	KEHITTÄMINEN.....	15
5	PEREHDYTYSMATERIAALIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS.....	16
5.1	Työn eteneminen.....	16
6	OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTIA.....	22
6.1	Luotettavuus.....	22
7	POHDINTA	24
7.1	Jatkoehdotukset.....	25

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Perehdyttämisestä on tullut nopeasti kehittyvän teknologian ja henkilöstön vaihtuvuuden vuoksi yhä tärkeämpää. Myös opiskelijoiden perehdyttäminen on nykymaailmassa tärkeää oppimisprosessin selkeyden ja sujuvuuden kannalta. Opiskelija tarvitsee ennen harjoittelujaksoaan tietoa tulevasta harjoittelusta, sen asettamista erityisvaatimuksista ja esimerkiksi työturvallisuudesta. Kirjallinen perehdytysaineisto tukee vuorovaikutuksellista perehdyttämistä. Hyvä perehdyttäminen syntyy opiskelijan ja ohjaajan välisen vuorovaikutuksen ja kirjallisen ohjeistuksen sujuvasta yhteisvaikutuksesta. Ennen harjoittelua jaettava perehdytysmateriaali antaa opiskelijalle mahdollisuuden perehtyä tulevaan harjoittelujaksoon ja sen vaatimuksiin jo ennen varsinaisen harjoittelupaikassa tapahtuvan vuorovaikutuksellisen perehdyttämisen alkua. Kirjallinen perehdytysmateriaali helpottaa ja selkeyttää paitsi opiskelijan oppimisprosessia, myös ohjaajan toimintaa. Riittävän selkeästi rajatun aiheen vuoksi kirjallista materiaalia on helppo levittää eteenpäin.

Saimme työelämälähtöisen toimeksiannon Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin toimipisteen sairaankuljetuksesta. Kehitimme yhteistyössä sairaankuljetushenkilöstön kanssa eri koulutustasoilla opiskeleville hoitoalan opiskelijoille suunnatun perehdytysohjelman sairaankuljetukseen tähän toimipisteeseen. Toiminnallisen opinnäytetyömme kohderyhmänä ovat sairaanhoitajan (AMK), ensihoitajan (AMK), lähihoitajan ja pelastajan tutkintoa suorittavat Etelä-Savon pelastuslaitoksen sairaankuljetukseen harjoittelujaksolle tulevat opiskelijat sekä Etelä-Savon pelastuslaitoksen sairaankuljetusorganisaatio. Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin toimipisteen sairaankuljetuksessa ei ole aikaisemmin ollut opiskelijoille suunnattua perehdytysohjelmaa, joten työmme tulee tarpeeseen ja on ajankohtainen. Perehdytysmateriaali annetaan opiskelijalle ennen harjoittelujakson alkua jolloin hän voi tutustua siihen hyvissä ajoin. Opiskelija voi myös perehtyä ensihoitoa ja sairaankuljetusta koskevaan kirjallisuuteen jo ennen harjoittelujakson alkua.

Monissa hoitoalan ammattiin valmistavissa tutkinnoissa harjoittelu on suuri osa opiskelua. Esimerkiksi sairaanhoitajan (AMK) tutkinnossa harjoitteluista koostuu kolmasosa koko opinnoista, 75 opintopistettä, kun tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä. Oppilaitokset käyttävät käytännön jaksoista monia nimiä, mutta opinnäytetyössä pu-

humme yleisesti harjoittelujaksosta. Samoin käytämme harjoittelijasta sanaa opiskelija. Perehdyttäjistä puhumme nimellä ohjaaja. Näin vältymme liialliselta toimijoiden paljoudelta.

Opinnäytetyömme koostuu neljästä osasta, jotka ovat opinnäytetyön loppuraportti eli teoriaosa, perehdytysohjelma, kirje opiskelijoille sekä palautelomake harjoittelusta. Opinnäytetyön toiminnalliseen osuuteen lukeutuvat tuotokset Etelä-Savon pelastuslaitokselle. Tuotokset toimivat muun perehdyttämisen tukena opiskelijoille ja ohjaajille. Opinnäytetyön loppuraportti sisältää teoritiedon sekä opinnäytetyöprosessin dokumentoinnin ja arvioinnin. Teoritiedon hankkimisessa olemme keskittyneet perehdyttämiseen ja sen tärkeyteen oppimisen kannalta. Opinnäytetyön alussa käsittelemme perehdytyksen ja kehittämisen teoriaa. Tarkastelemme myös Etelä-Savon pelastuslaitoksen ensihoitopalveluita ja pohdimme opinnäytetyön onnistumista. Loppuun olemme liittäneet opinnäytetyön tuotokset, jotka ovat kirje opiskelijoille, perehdytysohjelma sekä palautelomake harjoittelusta.

Opinnäytetyön aihe oli meille luontainen valinta, sillä olemme opintojen aikana olleet kiinnostuneita ensihoidosta ja tuoneet esille halun työskennellä sairaankuljetuksessa valmistumisen jälkeen. Opintojen lopulla olemme kaikki suorittaneet valinnaisen harjoittelujaksomme sairaankuljetuksessa. Kaksi meistä on tehnyt valinnaisen harjoittelun Etelä-Savon pelastuslaitoksella Mikkelin paloasemalla, yksi Keski-Suomen pelastuslaitoksella Jyväskylän paloasemalla.

2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyömme pääasiallisena tarkoituksena on tehdä systemaattinen perehdytysohjelma Etelä-Savon pelastuslaitoksen sairaankuljetukseen Mikkelin paloasemalle. Systemaattinen perehdytys on järjestelmällistä toimintaa joka etenee protokollan mukaisesti kaikkien uusien työntekijöiden kohdalla (Halkoaho, Kavilo & Pietilä 2009, 28). Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin toimipisteen sairaankuljetuksella ei ole aiempaa suoranaisesti opiskelijoille osoitettua perehdytysohjelmaa lyhyttä tervetulokirjettä lukuun ottamatta. Perehdytysohjelman avulla opiskelija saa selkeän ja johdonmukaisen perehdytyksen sairaankuljetusorganisaatioon. Ohjelman olemme suunnitelleet niin, että se perusteellisesti ohjaajan kanssa läpikäytynä toimii hyvänä pohjana sairaankuljetusharjoittelun aloittamisessa, selkeänä ja suuntaa antavana tukena harjoittelun aikana sekä arviointityökaluna harjoittelun aikana ja lopussa. Perehdyttämisessä on keskeistä, että uusi ihminen sitoutetaan ja kiinteytetään työhön ja hänen osaamisensa muodostuu osaksi koko organisaation osaamista (Niemi, Nietosvuori & Virikko, 2006, 257).

Perehdytysmateriaalin laatimisen ja kehittämisen taustalla ovat teoriatieto ja omat kokemuksemme sekä pelastuslaitoksen työntekijöiden kokemukset hyvin suunnitellun ja toteutetun perehdytyksen tärkeydestä. Opinnäytetyön tuotoksina olemme tehneet perehdytysohjelman (LIITE 2) lisäksi kirjeen opiskelijoille (LIITE 1) sekä palautelomakkeen harjoittelusta (LIITE 3). Omien kokemuksiemme sekä toimeksiantajalta tulneiden mielipiteiden perusteella tulimme siihen johtopäätökseen, että opiskelijan on syytä olla perillä palolaitoksen ja erityisesti sairaankuljetuksen toimintatavoista ja erityispiirteistä jo ennen varsinaista paikan päällä tapahtuvan perehdytyksen alkua. Näin ollen opiskelijalle lähetettävän kirjeen ja perehdytysohjelman olemme suunnitelleet toimitettavaksi vaihtoehtoisesti joko postitse tai sähköisesti noin 2-4 viikkoa ennen harjoittelujakson alkua. Uuden työntekijän perehdytyksessä on tärkeää, että kaikkea informaatiota ei jaeta heti ensimmäisenä päivänä (Niemi ym. 2006, 257).

Opinnäytetyöstä hyötyvät pääasiallisesti Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin paloaseman sairaankuljetukseen harjoittelujaksoille tulevat opiskelijat. Myös Etelä-Savon pelastuslaitos hyötyy perehdytysohjelmasta, sillä se helpottaa ja selkeyttää varsinaista

vuorovaikutuksellista perehdytystä ja itse ohjaamista. Hyötyjinä ovat myös opiskelijoiden ohjaamisesta vastaavat hoitajat. Itse syvennämme tietouttamme perehdyttämisestä sekä sairaankuljetuksesta yleisellä tasolla. Lisäämme myös taitojamme ryhmä- ja moniammatillisessa työskentelyssä ja saamme opintojemme loppusilaukseksi omia kiinnostuksenkohteitamme vastaavan opinnäytetyön aiheen.

2.1 Perehdytysmateriaalin sisältö

Perehdytysmateriaalin sisältö perustuu kirjallisuuteen sairaankuljetuksesta ja ensihoidosta, Etelä-Savon pelastuslaitoksen sairaankuljetuksessa työskentelevien henkilöiden kokemuksiin ja ohjeisiin sekä omiin kokemuksiimme sairaankuljetuksesta ja perehdyttämisestä yleensä. Ohjelman lopullisen sisällön olemme laatineet yhteistyössä Mikkelin paloaseman opiskelijavastaavan, lääkintäesimies Marko Pylkkäsen kanssa. Pitkään työelämässä olleet sairaankuljetuksessa toimivat työntekijät ovat olleet mukana kertomassa kokemuksiaan siitä, mitä uuden opiskelijan olisi erityisesti otettava huomioon pelastuslaitokselle harjoittelujaksolle tullessaan. Huomioon otettavat seikat liittyvät aina oppilaitosten yleisiin sekä opiskelijan henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja jo valmiina olevaan tietotaitoon.

Etelä-Savon pelastuslaitoksella Mikkelin paloasemalla hoitoalan opiskelijat suorittavat kestoaltaan eripituisia harjoittelujaksoja. Opiskelijat perehdytetään työn lomassa ja perehdyttämisen toteuttaminen on opiskelijalle nimetyn ohjaajan, sairaankuljetusyksikössä työskentelevän hoitajan vastuulla. (Pylkkänen 2009.) Koska perehdytys tapahtuu työn lomassa, on opiskelijan tiedettävä olennaisia asioita toimintatavoista, käytännöistä ja periaatteista jo ennen varsinaisen perehdyttämisyksikön alkamista.

Sairaskohtauksien ja onnettomuuksien kirjo on ensihoidossa hyvin laaja (Alaspää, Kuisma, Rekola & Sillanpää 2006, 26). Sairaankuljetusharjoitteluun tulevat opiskelijat ovat tiedoiltaan ja taidoiltaan eri tasoilla. Tutkinnot, joita he suorittavat, ovat sairaanhoitaja (AMK), ensihoitaja (AMK), lähihoitaja ja pelastaja. Kehittämämme perehdytysmateriaalin tavoitteena on, että aiemmin sairaankuljetuksesta perehtymätön opiskelija saisi mahdollisimman hyvän, kattavan ja selkeän perehdytyksen sairaankuljetuksen toimintatapoihin ja ensihoidossa tyypillisten laitteiden käyttöön. Ohjelman eri osa-

alueisiin olemme laatineet kohdat osaamistason merkkeistä varten. Tämä helpottaa opiskelijan ja ohjaajan työtä oppimisen arvioinnissa ja seuraamisessa. Kohdat olemme suunnitelleet nousujohteisesti, jotta opiskelija ja ohjaaja pystyvät seuraamaan opiskelijan osaamisen kehittymistä. Esimerkkinä "olen tutustunut, olen harjoitellut, osaan" (LIITE 2). Myös aiemmin ensihoidon parissa työskennelleet ja harjoitelleet hyötyvät varmasti systemaattisesta perehdytyksestä vaikka eivät aivan alkeissa perehdytystä tarvitsisikaan. Tiedon omaksumista tukee se, että perehdytyksen muoto on systemaattista (Niemi ym. 2006, 257).

Työyhteisöön perehdytettäessä uudelle työntekijälle annetaan tietoa työyhteisöstä ja sen toiminnasta. Se käsittää työtovereihin, tiloihin ja kalustoon tutustumisen. (Åberg 2000, 204.) Perehdytysohjelmaan tutustuminen ennen harjoittelujakson alkua antaa opiskelijalle valmiudet tulla suoraan mukaan työtehtäviin. Hyvä valmistautuminen helpottaa ohjaajan työtä ja antaa opiskelijalle mahdollisuuden syventää ja tehostaa omaa oppimistaan ja asioiden sisäistämistä. Ohjaaja ja opiskelija pystyvät myös seuraamaan opiskelijan oppimista ohjelman avulla ja näin luomaan kuvaa opiskelijan tietotaitotasosta. Tämä helpottaa kumpaakin osapuolta arvioimaan sitä, mihin osa-alueisiin heidän olisi syytä suunnata resursseja. Näin toimien opiskelija saa harjoittelusta parhaan mahdollisen hyödyn irti. Hyödyn määrittely riippuu opiskelijan tavoitteista. Usein oppilaitoksilla on harjoitteluun yleiset tavoitteet joiden lisäksi opiskelija tekee itse omat henkilökohtaiset tavoitteensa. Ohjaajan ja opiskelijan on syytä käydä tavoitteet läpi ja tarvittaessa muokata niitä heti opintojakson alussa. Opiskelijalla on näin mahdollisuus tuoda esiin omat näkemyksensä ja toiveensa esimerkiksi opeteltavien asioiden painotuksesta ja ajoituksesta. (Niemi ym. 2006, 257.)

Perehdytysohjelman sisällön suunnittelimme niin, että uuden opiskelijan on helppo aloittaa harjoittelu, vaikka hänellä ei olisi minkäänlaista kokemusta sairaankuljetuksesta. Oletimme jokaisella opiskelijalla kuitenkin olevan jonkinlaisen tieto- ja taitopohjan terveydenhuollon sektorilta. Jotta perehdytysohjelma sopisi kaikille harjoitteluun tuleville ja osaamiseltaan monen tasoille opiskelijoille, sitä lähdettiin tekemään sillä periaatteella, että jokainen ensihoidon väline, toimenpide ja toimintatapa olisi vieras. Perehdyttämisen alussa onkin syytä kartoittaa aiemmat tiedot ja taidot, jotta välttyttäisiin turhalta perusasioiden toistamiselta. Tämän kartoituksen tekevät opiskelija ja ohjaaja harjoittelujakson alussa tarkastellen opiskelijan yleisiä ja henkilökohtaisia

tavoitteita. Kun kyseessä on opiskelija, on muistettava, että useimmat ohjaajalle itseltään selviltä tuntuvat asiat eivät välttämättä ole selviä. Perehdytyksen on oltava yksityiskohtaista ja syvällistä. (Liski, Horn, & Villanen 2007, 17.) Syvällisen perehdyttämisen tavoite on tehdä opiskelijalle selväksi oman yksikön toiminta ja toimintaympäristö. (Nives 2009, 17).

Yksityiskohtaisuus tulee esille muun muassa siitä, että perehdytysohjelmaan on tehty kohdat esimerkiksi kuumemittarille ja turvavöille. Näitä jokainen sairaankuljetukseen harjoittelujaksolle tuleva opiskelija on varmasti käyttänyt. Sisältöä suunniteltaessa olemme tietoisesti liittäneet ohjelmaan perusasioita vähemmän kokemusta, tietoa ja taitoa omaavia opiskelijoita varten. Sisältöä suunniteltaessa tiedostimme myös, että osalle opiskelijoista perehdytysohjelma voi pitää sisällään enemmän ennestään tuttuja kuin vieraita asioita.

Monia käsitteitä ja uusia asioita ymmärretään vasta kun niistä on keskusteltu muiden kanssa. On tärkeää tietää mitä yksilöltä odotetaan työssä. Ohjaajan ja opiskelijan välinen keskustelu ja jatkuva palautteen antaminen puolin ja toisin helpottaa ohjaamista ja oppimista. (Liski ym. 2007, 13.) Kehittämämme perehdytysohjelma antaa opiskelijalle ja ohjaajalle tiedon ja taidon kehittymisen seuraamisen lisäksi mahdollisuuden tehdä arvioita opiskelijan lähtötasosta harjoittelun alkaessa. Itsensä tunteminen ja omien puutteidensa ja vahvuksiensa tunnistaminen ovat tärkeitä asioita kun tavoitteena on saavuttaa mahdollisimman hyvä lopputulos. Opiskelijan oletetaan jatkuvasti harjoittelujaksosensa aikana itse arvioivan omaa osaamistaan. Perehdytysohjelma tukee reflektiivistä opiskelua. Itsenäinen työskentely on keino, jolla opiskelija pystyy parantamaan jatkuvasti suorituksiaan ja etenemään harjoittelussa nousujohteisesti. (Niemi ym. 2006, 257.)

2.2 Etelä-Savon pelastuslaitos, ensihoitopalvelut

Kansanterveyslain 14§ mukaan kunnan tulee järjestää ja ylläpitää lääkinnällistä pelastustoimintaa sekä olosuhteisiin nähden tarvittavaa sairaankuljetusvalmiutta lukuun ottamatta sairaankuljetukseen tarvittavien ilma-alusten sekä kelirikkokelpoisten ja vastaavanlaisten erityiskulkuneuvojen hankintaa ja ylläpitoa. Kunnan tai kuntayhty-

män terveyskeskus voi itse järjestää sairaankuljetustoiminnan tai antaa sen sopimuksella jollekin toiselle virastolle järjestettäväksi. (Kansanterveyslaki 1972/66.)

Etelä-Savon pelastuslaitos tuottaa yhdessä Mikkelin sosiaali- ja terveystoimen ja Pieksämäen kaupungin kanssa Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ensihoitopalveluja Mikkelin, Pieksämäen sekä Savonlinnan alueelle. Mikkelin alueella Etelä-Savon pelastuslaitos tuottaa kunnan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti nämä palvelut. (Paasonen 2008). Mikkelissä sairaankuljetus ja ensihoitopalvelut tuotetaan kahdella ympärivuorokauden lähtövalmiudessa olevalla ambulanssilla. Lisäksi on kaksi päiväsaikaan toimivaa ambulanssia sekä tarvittavana palomiesten miehittämä ambulanssi. Ympäri vuorokautisessa lähtövalmiudessa toimii myös lääkintäesimies. Ensihoito- ja sairaankuljetustoimintaa johtaa ensihoitopäällikkö. (Partti 2009.)

Sairaan kuljetus on jaettu kahteen portaaseen, joihin kuuluvat perustaso ja hoitotaso. Sairaan kuljetuksella tarkoitetaan ammattimaista, koulutuksen saaneen henkilön toimesta sairaankuljetusajoneuvolla, vesi- tai ilma-aluksella tai muulla erityisajoneuvolla tapahtuvaa henkilökuljetusta tai kuljetuksen aikana annettavaa ensihoitoa. (Castrén, Kinnunen, Paakkonen, Pousi, Seppälä & Väisänen 2002, 15 – 16.)

Ensihoidolla tarkoitetaan asianmukaisen koulutuksen saaneen henkilön tekemää tilannearviota ja hänen välittömästi antamaansa hoitoa, jolla sairastuneen tai vammautuneen henkilön peruselintoiminnot pidetään yllä, turvataan tai käynnistetään uudelleen. Ensihoitoon kuuluu myös terveyden tilan parantaminen. Ensihoidossa edellä mainittuja asioita tehdään lääkkeillä, hoitotoimenpiteillä sekä erilaisia hoitovälineitä käyttäen. (Castrén ym. 2002, 17.)

Perustason sairaankuljetuksella tarkoitetaan hoitoa ja kuljetusta, jossa on riittävät valmiudet ja taidot valvoa ja huolehtia potilaasta siten, että potilaan vointi ei kuljetuksen aikana odottamatta huonone. Perustason sairaankuljetukseen kuuluu, että henkilökunnalla on taidot aloittaa yksinkertaiset henkeä pelastavat toimenpiteet. Hoitotason sairaankuljetuksella tarkoitetaan valmiutta aloittaa potilaan hoito tehostetun hoidon tasolla ja suorittaa kuljetus siten, että potilaan elintoiminnot voidaan turvata. (Castrén ym. 2002, 16 – 17.)

Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin paloaseman sairaankuljetuksessa on viimeisten tilastojen mukaan ollut vuoden 2009 lukukausien aikana 23 opiskelijaa seitsemästä eri oppilaitoksesta. Keskimäärin opiskelijoita on ollut kaksi viikossa, joista toinen on toiminut vuorokausirytmien ja toinen päivävuorojen mukaan. Kesälomakausista johtuen opiskelijoiden harjoittelujaksot painottuvat vuosittain tammi-toukokuun ja syys-joulukuun ajalle. (Pylkkänen 2009.)

3 PEREHDYTTÄMINEN

3.1 Perehdyttäminen yleisesti

Perehdyttämisellä tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä, joiden avulla perehdytettävänä oleva uusi työntekijä oppii tuntemaan uuden työpaikkansa ja sen toiminta-ajatuksen sekä toimintatavat. Perehtymällä uusi työntekijä tutustuu uuteen työhönsä, työyhteisöönsä ja häneen kohdistuviin odotuksiin. (Penttinen & Mäntynen 2009, 2.) Perehdyttämiseen liittyy myös tutustuminen asiakkaisiin, työtovereihin ja esimiehiin. Kaikki nämä kuuluvat työyhteisöön perehdyttämiseen. Perehdyttämisen tulisi koskea kaikkia työntekijöitä, myös kesätyöläisiä ja muita sijaisia, harjoittelijoita ja vanhojakin työntekijöitä uusiin tehtäviin siirryttäessä. Perehtymisen kautta työntekijän motivaatio työtä kohtaan lisääntyy (Heikkinen & Puskala 2008). Uuden työntekijän perehdyttäminen on kuitenkin erilaista kun uusiin työtehtäviin siirtyvän vanhan työntekijän. Organisaatioon tutustuminen on tärkeää uudelle työntekijälle kun taas vanhalle työntekijälle tärkeää on uusien työtehtävien oppiminen. (Kangas & Hämäläinen 2009, 4.)

Perehdyttäminen voidaan jakaa kahteen osa-alueeseen. Nämä ovat työhön perehdyttäminen eli työnopastus sekä työyhteisöön ja talon tapoihin perehdyttäminen. (Kangas & Hämäläinen 2007, 2.) Työhön perehdyttäminen eli työnopastus on aiheellista aina kun työ on tekijälleen uusi, kun työmenetelmät tai työtavat muuttuvat ja kun työ toistuu vain harvoin. Mikäli työpaikalla sattuu työtaturma tai turvallisuusohjeita laiminlyödään tai jos palveluiden laadussa havaitaan puutteita, on työnopastus aiheellista. (Penttinen & Mäntynen 2009, 4.)

Kaikenlaiset muutokset, kielteiset ja myönteiset aiheuttavat henkistä kuormitusta. Tällöin ohjaus ja opetus helpottavat työntekoa ja jouduttavat oppimista. Näin ollen myös pitkään työelämässä olleet tarvitsevat ajoittain työnopastusta. Suunnitelmallinen ja hyvin toteutettu työnopastus ja perehdyttäminen johtavat uuden työntekijän tai harjoittelijan nopeaan ja ennen kaikkea oikeaan oppimiseen. Kokemuksen ja taitojen karttuessa laatu ja tehokkuus lisääntyvät. (Kangas & Hämäläinen 2007, 20.)

Työnopastuksessa opetetaan varsinainen työ. Tämä pitää sisällään työvälineisiin ja niiden oikeisiin käyttötapoihin tutustumisen. Samalla uusi työntekijä oppii oikeat työskentely- ja toimintatavat, turvallisuusmääräykset, suojainten käytön ym. turvallisuusasiat. Työhön perehdyttäminen ei kuitenkaan ole yksipuolisesti perehdyttäjän vastuulla. Opastettavan on oltava perehdyttämisen alusta asti aktiivinen osapuoli. Hänen aiemmat tietonsa ja taitonsa antavat pohjan uuden oppimiselle. (Penttinen & Mäntynen 2009, 4.)

Työyhteisöön perehdyttäminen koskee varsinaisesti uusia työntekijöitä. Se antaa uudelle työntekijälle tietoa työyhteisöstä ja sen toiminnasta. Tärkeää on yleiskuvan luominen, toiminnan tarkoituksen selvittäminen sekä arvojen ja toimintatapojen selkeä esilletuominen. Tulokkaan tulee myös tietää talon säännöt ja työntekijän oikeudet sekä velvollisuudet. (Kangas & Hämäläinen 2007, 2.)

Lyhytaikaisia työntekijöitä perehdytettäessä on keskityttävä työn kannalta tärkeimpiin asioihin. Tämä johtuu siitä, että perehdyttämiseen on yleensä käytettävissä niukasti aikaa. Tämän vuoksi monilla työpaikoilla on erillisiä perehtymiskansioita, joissa on perehdyttämiseen liittyvää aineistoa ja uudelle työntekijälle tärkeää tietoa. Monella työpaikalla onkin sijaisreservi, jolloin perehdyttäminen voidaan hoitaa kerralla pois ja uutta perehdyttämistä ei jokaisella kerralla tarvitse järjestää. (Kangas & Hämäläinen 2007, 3.)

Työpaikoille tulee nykyään paljon opiskelijoita, joiden opintoihin liittyy harjoittelu- tai työssäoppimisjaksoja. Työssäoppiminen tarkoittaa käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävää opetussuunnitelman mukaista opetusta, joka järjestetään työpaikalla. Se on tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua. Yleensä työssäoppiminen toteutetaan ilman työsuhdetta ja palkkaa. Harjoittelut ja työssäoppimiskaksot kestävät tavallisesti

kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen. Oppilaitoksen edustaja, joka tavallisesti on ohjaava opettaja, ja työpaikan edustaja tekevät harjoitteluajasta suunnitelman, joka sisältää perehdyttämisen työpaikkaan ja työhön. (Kangas & Hämäläinen 2007, 3, 11.)

3.2 Perehdyttämistä ohjaavat lait

Työssäoppimisjaksoilla ja ohjatussa harjoitteluissa terveystieteen opiskelijat tutustuvat ja perehtyvät terveydenhuollon arvomaailmaan ja toimintaan. Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija harjoittelupaikan keskeisiin työtehtäviin. Harjoittelun aikana ohjauksessa on keskeistä opiskelijan tukeminen teoriassa, tiedon ja käytännön yhteen sovittaminen sekä yleisesti opiskelijälähtöisyys. (Heinonen 2004. 8)

Harjoittelua ohjaavat monet lait ja asetukset, joista keskeisin on työturvallisuuslaki (2002/738). Työturvallisuus lakia sovelletaan uusien työntekijöiden ja myös opiskelijoiden perehdytykseen. (Työturvallisuuslaki 2002/378, 4§). Työturvallisuuslain 14§ velvoittaa työnantajan antamaan riittävät tiedot työpaikan vaara- ja haittatekijöistä. Työnantajan on myös huolehdittava siitä, että työntekijä perehdytetään riittävästi työhön sekä työpaikan olosuhteisiin, työmenetelmiin ja – välineisiin sekä niiden oikeaan käyttöön. Lisäksi työnantaja huolehtii siitä, että työntekijälle annetaan opastusta työn haittojen ja vaarojen estämiseksi. (Työturvallisuuslaki 2002/738, 14§).

Myös laki nuorista työntekijöistä velvoittaa työnantajaa antamaan riittävän perehdytyksen työhön ja laitteisiin siten, että nuori työntekijä ei ole vaaraksi itselleen tai muille. (Laki nuorista työntekijöistä 1993/998, 10§). Laki ammatillisesta koulutuksesta velvoittaa opiskelijan pitämään salassa työtehtävissä ja koulutuksessa saamiaan tietoja vastaavasti kuin vastaavassa tehtävissä työskentelevien työntekijöidenkin salassa pidosta erikseen säädetään (Laki ammatillisesta koulutuksesta 1998/630, 33§).

3.3 Perehdyttämisen tarkoitus ja tavoitteet

Ammattikorkeakoulutuksen ohjatussa harjoittelussa on tavoitteena perehdyttää opiskelija erityisesti ammattiopintojen kannalta tärkeisiin tehtäviin, sekä tietotaidon oikeaoppiseen käyttöön työelämässä. Kaikkien terveydenhuollon yksiköiden on varmistet-

tava, että opiskelijan harjoittelujakso tarjoaa riittävästi tarkoituksenmukaisia mahdollisuuksia oppimiselle. Yksiköiden on myös varmistettava, että ohjaus vastaa opiskelijan tavoitteita ja harjoittelujaksolle ennalta asetettuja vaatimuksia. (Heinonen 2004, 8.)

Parhaimmillaan perehdyttämisessä on kyse uuden tulokkaan osaamisen kehittämisestä ja hänen aikaisemman osaamisensa hyödyntämisestä. Vaikka pääpaino olisikin uuden työntekijän kehittämisessä, tapahtuu se parhaiten huomioimalla hänen aikaisempi tietoutensa. (Kupias & Peltola 2009, 88.)

Työyhteisöön perehdyttämisen yhtenä tarkoituksena on saada uusi työntekijä tuntemaan itsensä osaksi organisaatiota. Tavoitteena on myös saada muut työntekijät hyväksymään tulokas työyhteisöön. Tavoitteellisuus onkin tärkeää perehdyttämisessä. Tavoite on aina oppimisessa, siinä mitä tietoja, taitoja, asenteita ja valmiuksia on tarkoitus oppia. Tavoitteet voidaan määritellä yleisesti, mutta yksilölliset erot on huomioitava. (Kangas & Hämäläinen 2007, 6.)

Hyvästä henkilöstön ammattitaidosta hyötyvät kaikki tahot, asiakas, työntekijät ja työnantaja. Hyvällä perehdyttämisellä uusi työntekijä sopeutuu ja oppii nopeammin ja paremmin; tämä lisää palvelun laatua ja työn sujuvuutta. Työn riskit vähenevät kun työtehtävät ovat tuttuja samoin kuin työympäristö. Kun työntekijä kokee osaavansa ja hallitsevansa työn ja sen asettamat vaatimukset, on tuloksellisuus parempaa. Näin motivaatiokin pysyy yllä. Hyvä perehdyttäminen kattaa myös työntekijän hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvät asiat. Hyvin hoidettu perehdyttäminen kannustaa myös oma-toimisuuteen. Kun työelämä muuttuu, tulee työpaikan toimintatapoja kehittää. Oma-toimisuus korostuu tällöin, kun työntekijä osaa kehittää työtään ja muuttaa toimintatapojaan. Ammattitaitoinen työntekijä asettaa itselleen tavoitteita, kantaa vastuuta työtään, on aktiivinen uuden oppija ja vanhan kertaaja ja kehittää itseään jatkuvasti. Tämä ajattelutapa on tärkeää pitää mukana heti perehdyttämisen alusta asti. (Penttinen & Mäntynen 2009, 3.)

Kun perehdyttäminen on hoidettu hyvin, oppiminen tehostuu ja oppiaika lyhenee. Työhön sitoutumista lisäävät myönteinen suhtautuminen työhön ja työyhteisöön. Virheiden mahdollisuus vähenee ja turvallisuusriskit pienenevät kun perehdyttäminen on onnistunut. (Penttinen & Mäntynen 2009, 4.)

3.4 Perehdyttämisen vaiheet ja sisältö

Heti harjoittelujakson alkaessa toimintayksikön käytäntöihin ja työyhteisöön perehdyttäminen on tärkeää. Harjoittelujakson tavoitteet tulee tarkentaa opiskelijakohtaisesti. Harjoittelun edetessä ohjaaja ja opiskelija voivat muokata tavoitteita. Harjoittelun lopussa opettaja, opiskelija ja ohjaaja arvioivat yhdessä oppimista, tavoitteiden saavuttamista ja harjoittelun onnistumista yleensä. Myös toimintayksikkö oppimisympäristönä arvioidaan. (Heinonen 2004, 11.)

Perehdyttämisestä voidaan puhua prosessina, joka jaetaan eri vaiheisiin. Perehtyminen alkaa jo ennen rekrytointia, jolloin mietinnässä ovat tulevan tehtävän osaamisvaatimukset. Joskus ennen rekrytointia vaatimukset ja rajat ovat selkeästi selvillä, mutta ne voivat olla myös häilyviä tai täysin määrittelemättömiä. Rekrytointivaiheessa työntekijälle selvitetään työtehtävän, organisaation ja työyhteisöt vaatimukset ja odotukset. Rekrytoinnissa työyhteisölle selviää uuden työntekijän tai työnhakijan ajatuksia ja näkemyksiä. Kun työhön on valittu tietty henkilö tai harjoittelevan henkilön paikka ja aika ovat tiedossa, on itse perehdyttämisen suunnitteleminen helpompaa. Jos tulokas tulee johonkin tarkasti rajattuun tehtävään, on keskityttävä sen vaatimiin osa-alueisiin. Tulokkaan tullessa täydentämään osaamista, on perehdyttämisen painopisteenä optimaalinen osaamisen hyödyntäminen. Molemmissa tapauksessa tarvitaan kuitenkin perusperehdyttämistä. Näihin lukeutuvat organisaation pelisäännöt, työtovereihin tutustuttaminen ja organisaation arvojen, strategioiden ym. selvittäminen. Jo ennen työsuhteen tai harjoittelujakson alkamista tulokas voi ottaa tuleviin esimiehiinsä ja ohjaajiinsa yhteyttä mieltään askarruttavista asioista. Tämä helpottaa etukäteen varsinaista perehtymistä työpaikalla. (Kupias & Peltola 2009, 102 – 104.)

Perehdyttämissä tärkeää on hyvä vastaanotto, jolloin tulokas muodostaa itselleen ensivaikutelman työyhteisöstä. Vastaanoton antama hyvä alku, tervetulleeksi ja odotetuksi tunteminen, kantaa pitkälle. Ensimmäisenä päivänä on hoidettava kiireelliset asiat, kuten avainten luovuttaminen, kulkuluvat ja muut työn aloittamisen kannalta tärkeät asiat. Myös työtilojen ja työtovereiden esittelyä voidaan käydä läpi ensimmäisenä päivänä. Tärkeää kuitenkin on, ettei perehdyttävälle tule ensimmäisen päivä aikana lii-

kaa uusia asioita, sillä kaikkea ei uusi työntekijä pysty omaksumaan heti ensimmäisenä päivänä. (Kupias & Peltola 2009, 105 – 106.)

Ensimmäisen viikon aikana työntekijä saa kiinni työstään. Tulokkaan on hyvä päästä pian käsiksi ns. oikeisiin töihin, jotta hän tuntee itsensä hyödylliseksi ja pääsee tarkastelemaan uutta työtään konkreettisesti. Tulokas muodostaa kokonaiskuvaa uudesta työstä ja tutustuu organisaatioon ja työyhteisöön. Esimiehen vastuuseen kuuluu uuden työntekijän tapaaminen, jossa hänen tulee keskustella uuden työntekijän kanssa varmistuakseen siitä, että tulokas ymmärtää työtehtävänsä samoin kuin esimies on ne hänelle suunnitellut. Alustavaa perehdytysuunnitelmaa voidaan tarkentaa ensimmäisen viikon aikana tulokkaan aikaisempien kokemusten ja osaamisen perusteella. Näin voidaan muodostaa yksilöllinen perehdytysuunnitelma. Monessa työpaikassa on oma perehdyttämiskonsepti, mutta ne pitää aina valaa yksilölliseen muottiin tulokkaan tietojen ja taitojen mukaan. Ensimmäisen viikon ohjelma perehdyttämisen osalta voi olla tiivis, mutta siinä tulee huomioida tulokkaan mahdollisuuden omaksua uutta asiaa. On parempi kiinnittää huomiota suuriin kokonaisuuksiin kuin pieniin yksityiskohtiin, sillä yksityiskohtaista tietoa voi olla hyvin vaikea sisäistää muun informaatiotulvan takia. Ensimmäisen viikon aikana tulokkaan on tarkoitus päästä sisälle työyhteisöön ja kiinni itse työhön. (Kupias & Peltola 2009, 105-106.)

Ensimmäisen kuukauden aikana tulokkaalla on jo oltava mahdollisuus tuoda omia näkemyksiään esiin. Työyhteisöllä, esimiehillä ja työtovereilla, on oltava halu ottaa vastaan uusia näkemyksiä. Voi käydä niinkin, että tulokasta kannustetaan omien näkemystensä esittämiseen, mutta näistä ärsyynytään ja niitä kritisoidaan perusteettomasti. Toki palautteen pitää olla rakentavaa, mutta varsinkin ennalta tiiviissä työyhteisössä uudet näkemykset voivat johtaa vääränlaiseen palautteeseen. Ensimmäinen kuukausi jatkuu tehdyn perehdyttämisuunnitelman mukaan. Vähitellen vastuu perehtymisestä siirtyy perehtyjälle itselleen. Hyvä tapa on käydä palautuskeskustelu perehdyttäjän kanssa. Siinä tulevat ilmi tavoitteiden saavuttaminen, mahdolliset puutteet ja mahdollisesti uusien tavoitteiden asettaminen. (Kupias & Peltola 2009, 106 – 109.)

Koeaika kestää yleensä lain sallimat neljä kuukautta. Sen tavoitteena on saattaa perehdyttäminen loppuun niin, että tulokkaalla on valmius selviytyä työtehtävistään tehokkaasti ja itsenäisesti. Koeajan kuluessa tulokkaasta on tullut työyhteisön jäsen ja hän

kokee kuuluvansa organisaatioon. Perehdyttäminen ei aina välttämättä pääty koeajan päättyessä, vaan perehdyttäminen voi jatkua yli neljä kuukautta. Perehdyttäminen ja sen kesto suunnitellaan etukäteen. Esimerkiksi kesätyöntekijän perehdyttäminen voi olla kestoaltaan vaan muutamia päiviä, kun taas vakituiseen työsuhteeseen tulevalle perehdyttäminen voi kestää jopa puoli vuotta. Kaiken perehdytyksen tavoitteena kuitenkin on, että tulokas saa riittävän hyvän ja selkeän alun työlleen. (Kupias & Peltola 2009, 106 – 109.)

3.5 Perehdytysmateriaali

Perehdytysmateriaalia suunnitellessa sen laadintaan vaikuttaa se, halutaanko materiaalista tehdä mahdollisimman kattava vai esittää tärkeimmät asiat selkeästi. Sisältö muodostuu materiaalille asetetuista tavoitteista. (Parkkunen, Vertio & Koskinen-Ollonqvist, 2001, 12.)

Hyvä luettavuus, ymmärrettävyys ja sisältö on otettava huomioon perehdytysmateriaalia kehitettäessä. Sähköisestä mediasta huolimatta kirjallinen materiaali toimii edelleen hyvänä opetusta, ohjausta ja perehdytystä tukevana välineenä. Perehdytysmateriaalin tarjoaman informaation oikeellisuus ja asiallinen kertominen ovat olennainen osa kirjallista ohjeistusta. Kirjallinen materiaali on lisäksi helppo tuottaa ja laittaa levitykseen. Onnistuneella materiaalilla pyritään vaikuttamaan opiskelijan perehtymisprosessiin sitä helpottavasti ja selkeyttävästi. Perehdytysmateriaalin tekstin on oltava tarpeeksi yksinkertaista, jotta lukija voi ymmärtää sanoman jo ensimmäisellä lukukerralla. Tämä vaatii perehdytysmateriaalin kehittäjiltä kansantajuistamista ja asettaa tiettyjä vaatimuksia tekstille. Koska perehdytysmateriaalin kohdeyleisönä ovat terveysalan opiskelijat sairaankuljetuksen parissa työskentelevät ammattilaiset, voi perehdytysmateriaali sisältää terveysalan ammattilaisten käyttämää lääke- ja hoitotieteellistä sanastoa. Silti osa lääketieteellisistä termeistä on syytä avata selkokielelle. Perehdytysmateriaalin kieliopin on oltava kunnossa ja ulkoasun on oltava selkeä. (Hyvärinen 2005, 1769.)

Otsikointi on tärkeää, sillä se tauottaa tekstiä ja näin helpottaa lukemista. Hyvä otsikko myös herättää lukijan kiinnostuksen. Myös väliotsikointi on suotavaa, sillä se helpot-

taa lukijaa jäsentämään tekstiä. Liikaa väliotsikkoja ei kuitenkaan tule käyttää. (Torkkola, Heikkinen & Tiainen 2002, 39 – 40.)

Kuvitus voi parantaa kiinnostusta opasmateriaaliin ja se voi selventää tekstissä käsiteltäviä asioita. Kuvatekstit selventävät kuvien sanomaa. Tekijänoikeudelliset asiat on otettava huomioon kuvia käytettäessä. Jos kuvista ei uskota olevan hyötyä, ei niitä tule käyttää ollenkaan. (Torkkola ym. 2002, 40 – 41.)

Perehdytysmateriaali on tiivistetty informatiivinen paketti kerrotusta aiheesta, joten siihen on hyvä liittää mahdolliset yhteystiedot lisätiedon hakemista varten. Yhteystiedot voi liittää materiaalin loppuun. (Torkkola ym. 2002, 44.)

4 KEHITTÄMINEN

Kehittämisen tavoite terveydenhuollossa on uusien palvelujen, järjestelmien tai menetelmien tuottaminen tai jo olemassa olevien arvioiminen ja niiden parantaminen. Kehittämisen avulla pyritään ottamaan käyttöön uusia ja vaihtoehtoisia, paremmin toimivia toimintatapoja ja toimintamuotoja. Kehittämisen kohteena on usein henkilöstön osaaminen, organisaation rakenne, palveluiden tuottaminen tai toimintakäytännöt. (Heikkilä, Jokinen & Nurmela 2008, 55.)

Kehittyminen voi olla myös itsestään tapahtuvaa, passiivista. Kehittymisellä tarkoitetaan muutosta parempaan ja se sisältää sekä prosessin että saavutetun tuloksen. (Heikkilä ym. 2008, 21.) Kehittämistyössä tärkeää on kehittämisote. Siinä etsitään vastausta kysymyksiin kuka kehittää, kenelle ja kenen kanssa, mitä ja miten kehitetään, ja miksi kehitetään. (Heikkilä ym. 2008, 23.)

Kehittämistoiminta tapahtuu nykyään usein projektina, joka alkuperäisen merkityksensä mukaan tarkoittaa ehdotusta, hanketta ja suunnitelmaa. Projekti eli hanke tähtää tavoitteissaan pysyviin tuloksiin. Päämäärään pyritään suunnitelmallisesti ja prosessissa voidaan erottaa eri vaiheita. Niitä ovat kehittämistarpeen tunnistaminen ja ideointi, kehittämisen suunnittelu, hankkeen käynnistäminen ja toteuttaminen, tulosten kokoa-

minen ja levittäminen, kehittämishankkeen valvonta ja tulosten arviointi sekä kehittämisprosessin raportointi. (Heikkilä ym. 2008, 25 – 26.)

Opinnäytetyöt ovat pienimuotoisia kehittämishankkeita. Terveystieteiden opiskelijoiden tekemien opinnäytetöiden määrä on vuosittain suuri ja ne voivat osaltaan toimia terveydenhuollon kehittäjinä. Opinnäytetyössä opiskelijan oppiminen on vähintään yhtä tärkeässä osassa kuin mahdollisesti valmistuva tuotos tai selvitys. Opinnäytetöitä voidaan myös pitää ryppäinä, jolloin ne yhdessä voivat olla suuressakin osassa terveydenhuollon kehittämisessä. (Heikkilä ym. 2008, 197.)

5 PEREHDYTYSMATERIAALIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

5.1 Työn eteneminen

Opinnäytetyön lopullisen aiheen työstäminen alkoi jo ennen kuin tiesimme tekevämme valitsemastamme aiheesta opinnäytetyön. Idea perehdytysmateriaalin kehittämisenstä syntyi helmikuussa 2009, kun kaksi ryhmämme jäsentä oli suorittamassa lasten ja nuorten hoitotyön harjoittelujaksoa Mikkelin keskussairaalan vastasyntyneiden teho-osastolla. Ennen harjoittelun alkua meille jaettiin perehdytysmateriaalia, johon kuului opinnäytetyömme tuotoksen kaltainen perehdytysohjelman runko. Harjoittelupaikasta saamamme materiaali oli suunnattu kyseisen paikan perehdytystä tukevaksi. Tästä syystä emme hyötäneet siitä sisällöllisesti. Aloimme hahmotella vastaavanlaista perehdytystä tukevaa ohjelmaa ensihoidon kentälle. Aluksi ideana oli, että osa ryhmästämme tuottaisi pelastuslaitokselle perehdytysmateriaalia projektiluontoisesti osana koulutusohjelmaamme kuuluvia projektipintoja. Ensimmäiset luonnokset mahdollisesti tuotettavasta materiaalista syntyivät jo maaliskuussa 2009.

Aloitimme perehdytysmateriaalin järjestelmällisen suunnittelun toukokuussa 2009 ottamalla yhteyttä sairaankuljetuspäällikköön Jari Kaliniin. Tiedustelimme olisiko Etelä-Savo pelastuslaitoksella käyttöä ideoimellemme materiaalille. Kalin kertoi aiheen olevan mielenkiintoinen ja arveli heillä olevan sille käyttöä. Hän ohjeisti meitä ottamaan yhteyttä Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin toimipisteen sairaankuljetusesimies, opiskelijavastaava Marko Pylkkäseen, joka kiinnostui ehdotuksestamme ja

sovimme ajan tapaamiselle. Ennen tätä tapaamista ajatuksiimme nousi ajatus materiaalin laajentamisesta niin, että saisimme siitä mahdollisesti aiheen opinnäytetyöllemme. Pylkkänen oli opinnäytetyön kannalla, ja tästä alkoi varsinainen opinnäytetyön tekeminen. Pohjatyötä toki oli jo tehty runsaasti aiemmin.

Sairaankuljetusesimies, opiskelijavastaava Marko Pylkkänen on itse tehnyt vuonna 2008 opinnäytetyönä uusille työntekijöille suunnatun sähköisen perehdytyskansion, joka osaltaan tukee myös opiskelijoiden perehtymistä. Opinnäytetyöhön liittyvästä kyselystä kävi ilmi, että opiskelijoiden ohjauksesta vastaavat ensihoitajat toivoivat lisämateriaalia opiskelijoiden ohjaukseen. Avoimissa kysymyksissä nousi esille muun muassa tarkistuslistan tarve perehdytyksessä läpikäydyistä asioista. Marko Pylkkänen suoritti kyselyn sähköisenä Webropol®-kyselyohjelmaa käyttäen. Kyselyn vastaamisprosentti oli 50. (Pylkkänen 2008, 21 – 22.)

Lähdimme tekemään toiminnallista opinnäytetyötä, jonka tuotokset toteutimme projektiluontoisesti. Tuotosten tarkoitus on toimia tukena opiskelijoiden ohjauksessa. Yhdessä Marko Pylkkäsen kanssa päädyimme kehittämään jo olemassa olevaa, opiskelijalle ennen harjoittelua lähetettävää informaatiota sekä suunnittelemaan jo aiemmin suoritettussa kyselyssä esiin nousutta tarkastuslistaa. Etelä-Savon pelastuslaitoksella Mikkelin toimipisteessä on selkeä suuntaus oman opiskelijanohjausjärjestelmänsä kehittämiseksi. Suunnittelun yhteydessä esiin nousi myös tarve saada palautetta opiskelijoilta, joten suunnittelimme lisänä opinnäytetyöhömmä myös erillisen opiskelijoille tarkoitetun palautekaavakkeen. Otimme vastaan saamamme opinnäytetyön aiheen ja aloitimme teoriapohjan kokoamisen perehdytysohjelman, opiskelijoiden kirjeen sekä palautelomakkeen tueksi.

Kesän 2009 lopulla tuotoksemme saivat ensimmäiset raakaversionsa, joita olimme muokanneet opinnäytetyöprosessin aikana pelastuslaitoksen toiveiden mukaisesti. Tapasimme Pylkkästä kahteen otteeseen ja keskustelimme mahdollisesta sisällöstä ja toimeksiantajan toiveista materiaalia koskien. Pylkkänen oli alusta alkaen sitä mieltä, että kehittämämme materiaali on ”huippuluokkaa”. Materiaalin varsinaiseen sisältöön puututtiin siis toimeksiantajan osalta suhteellisen vähän. Pylkkäsellä oli kuitenkin toiveita, joita hänen mielestään materiaalin olisi hyvä pitää sisällään. Teimme muutoksia toimeksiantajan toiveiden mukaisesti muun muassa pilkkomalla suuria kokonaisuuksia.

sia pienemmiksi ja yksityiskohtaisemmiksi. Lisäksi toimeksiantajalla oli toiveita myös materiaalin ulkonäöllisistä seikoista ja heidän pyynnöstään muokkasimme alkuperäisestä A4 -paperikokoa olevasta materiaalistamme A5- kokoisen. Kokoratkaisu on parempi käytön ja ulkonäöllistenkin seikkojen vuoksi.

Yksi ryhmämme jäsenistä oli harjoittelussa myös Mikkelin keskussairaalan yhteispäivystyksessä sekä leikkaus- ja anestesiaosastolla. Osastoilla oli hieman vastaavanlaista materiaalia tarkoitettuna tosin uudelle työntekijälle. Materiaaleista saimme joi-tain pieniä rakenteellisia ideoita omaa työtämme varten, kuten osaamistason lokeroi-nin. Materiaalin tuottaminen kohti lopullista muotoaan jatkui voimakkaasti, kun aloi-timme jokainen valinnaisen harjoittelumme ensihoidossa. Harjoitteluidemme aikana arvioimme perehdytysmateriaalia vuoroissamme työskennelleillä ensihoitajilla ja pyysimme suullisesti palautetta ja kehittämisehdotuksia. Palaute oli jokaiselta todella positiivista ja kehittämisehdotuksia tuli hyvin vähän. Moni oli sitä mieltä, että materi-aali oli jo niin kattava, että siihen olisi vaikea löytää lisättävää. Muutamia ehdotuksia, lähinnä ulkoasuun liittyviä, toki saimme ja lisäsimme ne materiaaliin. Perehdytysmate-riaalin kehittymistä ohjasivat lisäksi omat havaintomme harjoitteluiden aikana. Huo-masimme muun muassa työturvallisuuteen painottuvan kohdan puuttuvan kokonaan materiaalistamme. Työturvallisuus oli ainoa varsinainen suuri kokonaisuus, jonka li-säsimme ohjelmaan syksyn ensimmäisen version valmistumisen jälkeen. Perehdytys-materiaalia arvioi Etelä-Savon pelastuslaitoksen työntekijöiden lisäksi Keski-Suomen pelastuslaitoksen Jyväskylän paloaseman vs. sairaankuljetusesimies Pekka Lindholm. Hänen mielestään materiaali vaikutti erittäin hyvältä ja toimivalta ja hän toivoi tule-vaisuudessa vastaavanlaista ohjelmaa myös Keski-Suomen pelastuslaitoksen sairaan-kuljetukseen.

Elokuussa 2009 saimme valmiiksi ensimmäisen version opinnäytetyön suunnitelmas-ta. Alustavan suunnitelman esittelimme Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin toi-mipisteen lääkintäesimies, opiskelijavastaava Marko Pylkkäselle. Syyskuussa 2009 tapasimme pelastuslaitoksen henkilökuntaa opinnäytetyön tiimoilta ja päivitimme tuo-toksia toimeksiantajan toiveiden mukaan. Lopullinen muoto materiaalille muodostui viimeisessä keskustelussamme Marko Pylkkäsen kanssa, jolloin hän antoi meille vielä muutamia muutosehdotuksia. Niistä tärkein oli Etelä-Savon pelastuslaitoksen viralli-sen logon lisääminen materiaaliin. Toteutimme pyydetyt muutokset, jotka olivat lähin-

nä rakenteellisia ja saimme lopulta aikaan tuotoksen, joka tyydytti kumpaakin osapuolta - sekä opinnäytetyön tekijöitä että toimeksiantajaa.

Ennen harjoittelua opiskelijoille toimitettavan kirjeen suunnittelu- ja kehitystyö oli haastavaa. Alkuvaiheen suunnittelussa pohdimme kirjeen sisältöä ja tarkoitusta. Toimeksiantajan toiveet ja ehdotukset muokkasivat kirjeestä suppeamman verrattuna ideoimaamme versioon. Kirjeeseen tuli loppujen lopuksi vain harjoittelua koskevat perustiedot.

Aikomuksenamme oli luoda kirje, joka kiinnittää opiskelijan huomion ja saa hänet tuntemaan itsensä toivotuksi ja tervetulleeksi harjoitteluun. Halusimme tehdä kirjeestä tiiviin, helppolukuisen sekä ulkoasultaan ja kirjoitustyyliltään rennon. Suunnitteluvaiheessa kesällä 2009 tutustuimme Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin toimipisteen aiempaan opiskelijamateriaaliin. Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen opiskelijavastaavalta saimme käyttöömmme heillä käytössä olevan ennakkokirjeen.

Ensimmäisessä vaiheessa kirjoitimme materiaalipohjaan tekstit, jotka olimme yhdessä toimeksiantajan kanssa sopineet. Arvioitimme tekstit Marko Pylkkäsellä syyskuussa 2009. Kirjeen tekstit olivat mielestämme tiiviitä ja asiapainotteisia, pientä huumoria unohtamatta. Faktatiedon jälkeen aloimme toteuttaa kirjeen visuaalista ulkoasua. Halusimme kuvittaa kirjeen ja herättää näin opiskelijan mielenkiintoa kirjettä kohtaan. Lisäsimme kirjeen alkuun kuvan Mikkelin paloaseman M190-yksiköstä. Lisäksi liitimme jokaiseen tuotokseen Etelä-Savon Mikkelin pelastuslaitoksen virallisen logon.

Alkuperäisen opinnäytetyöemme aiheeseen ei kuulunut palautelomakkeen tekeminen. Markon Pylkkäsen kanssa pidetyissä palavereissa nousi esiin Etelä-Savon pelastuslaitoksen halu omien palveluidensa ja eritoten opiskelijoiden perehdyttämisen kehittämiseksi. Ryhmämme sisällä mietimme, kuinka voisimme opinnäytetyöllämme edesauttaa Mikkelin paloaseman kaipaamaa kehittämistyötä. Mieleemme nousi opiskelijoilta kerättävä palaute, jonka Mikkelin palolaitos voisi tarvittaessa analysoida.

Idean esittelyn jälkeen saimme vapaat kädet palautelomakkeen suunnittelua ja tekemistä varten. Toteutimme omat ideamme syyskuun 2009 aikana. Palautelomakkeen kysymykset pohjautuvat omiin kokemuksiimme, ja niitä olemme verranneet koko opin-

näytetyöprosessin aikana saamiimme palautteisiin. Palautelomakkeeseen on jätetty tilaa vapaalle sanalle, jotta opiskelija voi halutessaan tuoda ilmi omia kehittämisideoitaan ja parannuskohteitaan.

Palautelomakkeesta keskustelimme ryhmämme kanssa pitkään, emmekä löytäneet yhteistä säveltä. Päädyimme lopulta yhteisymmärryksessä syntyneeseen tuotokseen, mutta sen eteenpäin saattaminen tuntui vieläkin vaikealta. Listasimme kaksi päällimmäistä vaihtoehtoa, jotka ryhmämme kokoontumisista nousivat esille.

Vaihtoehto 1: Opiskelija täyttää palautteen kotona harjoittelun jälkeen ja postittaa sen pelastuslaitokselle.

Vaihtoehto 2: Opiskelija täyttää lomakkeen harjoittelun lopussa ja palauttaa sen vuoronsa lääkintäesimiehelle.

Vaihtoehto yksi tukee palautteen antamisen nimettömyyttä. Tällöin jokainen opiskelija varmasti uskaltaa antaa oikean ja realistisen palautteen. Pelkäsimme kuitenkin sitä, että palautteita jäisi lähettämättä. Tämä tarkoittaisi sitä, että pelastuslaitos jäisi ilman palautetta. Pelastuslaitoksen työntekijöiden ja opiskelijoiden mielipiteiden perusteella päädyimme vaihtoehtoon kaksi. Vaihtoehdossa kaksi palautteen saaminen on varmempaa ja palautusprosentti on sata. Palautteen käsittelyn Etelä-Savon pelastuslaitoksella hoitaa lääkintäesimies, opiskelijavastaava Marko Pylkkänen. Hän lupautui tekemään yhteenvedon palautelomakkeista kahdesti vuodessa ja jakamaan opiskelijoilta saadun palautteen ohjaajille.

Perehdytysohjelman sisällön suunnittelussa ja jäsentelyssä painotimme loogista järjestystä, jotta opiskelija jo tutustumisvaiheessa hahmottaisi tehtävien aikana tapahtuvaa työjärjestystä. Työjärjestyksellä tarkoitetaan tehtävillä tapahtuvan toiminnan yleistä kaavaa (Alaspää ym. 2006, 61-65). Työjärjestys perustuu kirjallisuuteen, sairaankuljetuksessa vakiintuneisiin toimintamalleihin, työntekijöiden kokemuksiin ja muihin perehdytysmateriaaleihin. Tämä helpottaa opiskelijan työtehtävien hallinnan omaksumista. Materiaalin avulla pyrimme myös luomaan turvallisuutta harjoitteluun lisäämällä ohjelmaan muun muassa erilaisten turvavälineiden käytön sekä omaan suojautumiseen ja turvallisuuteen liittyvät kohdat.

Perehdytysohjelman sisällön jokaiseen kohtaan teimme omat kohdat myös taito- ja tietotason arvioinnin ja kehittymisen seuraamista varten. Tieto- ja taitotason arvioinnin helpottamiseksi asian hallintakohdat jäsentelimme nousujohteisiksi alkaen tietotasolta ja siirtyen osaamiseen, joka tarkoittaa asian lähes täydellistä hallintaa. Osa ohjelman sisällön asioista on vaikeaa saada osaamistasolle vaikka olisi jo aiemmin tehnyt pitkää uraa ensihoidon parissa. Osaamistaso koostuu teoretiedosta, käytännön osaamisesta ja kokemuksesta. Osaamistaso vaihtelee sekä opiskelijoilla että ohjaajilla. Näin tavoitteiden ja lähtökohtien kartoittaminen harjoittelujakson alkuvaiheessa on tärkeää. (Alaspää ym. 2006, 533 – 537.) Ensihoidon tehtäväkentän laajuuden ja hoito-ohjeiden suuren määrän vuoksi emme lisänneet perehdytysmateriaaliin hoito-ohjeita, sillä opinnäytetyön aiheesta olisi tuolloin tullut liian laaja.

6 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTIA

Tässä osassa pohdimme opinnäytetyömme onnistumista ja luotettavuutta lähteiden ja työskentelymenetelmien osalta.

6.1 Luotettavuus

Noudatimme opinnäytetyötä tehdessämme eettisesti oikeita ja hyväksytyjä periaatteita. Toisen tekstiä ei saa plagioida eikä raportti saa olla harhaanjohtavaa tai kaunistelevaa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, 27). Opinnäytetyömme materiaalin tuottamisessa olemme käyttäneet jonkin verran jo olemassa olevaa materiaalia. Materiaalia kyseiseltä aihealueelta on kuitenkin vielä erittäin rajallisesti saatavilla. Mikkelin keskussairaalan vastasyntyneiden teho-osaston perehdytysohjelmalla on ollut suurin vaikutus jo olemassa olevista perehdytysmateriaaleista (Etelä-Savon sairaanhoitopiiri 2009, vastasyntyneiden teho-osasto). Kyseinen perehdytysohjelma oli sisällöltään ensihoidon kenttää ajatellen melko hyödytön, mutta alkuperäinen idea opinnäytetyömme materiaalille saatiin juuri tästä perehdytysmateriaalista. Muita olemassa olevia ohjelmia käytimme hyvin rajatusti. Syynä rajattuun käyttöön oli lähinnä siinä, että olimme jo tehneet pitkän kehittelyn itsenäisesti oman työmme materiaalin sisällöstä. Kun saimme käsiimme jo olemassa olevaa perehdytysaineistoa, huomasimme oman materiaalimme olevan huomattavasti laajempaa, yksityiskohtaisempaa ja selkeämmin jäsenneiltyä. Muita perehdytysmateriaaleja joita käytimme, olivat Mikkelin keskussairaalan yhteispäivystyksen ja leikkaus- ja anestesiaosaston omat perehdytysmateriaalit (Etelä-Savon sairaanhoitopiiri 2009, yhteispäivystys, leikkaus- ja anestesiaosasto). Näistä materiaaleista hyödyimme vain rakenteellisessa mielessä ja jäsentelimme oman ohjelmamme sisältöä niistä tehtyjen havaintojen perusteella. Aiheiden lisäämistä tai poistamista omasta materiaalistamme emme muiden perehdytysmateriaalien perusteella suorittaneet.

Perehdytysmateriaalin sisältöön vaikutti moni eri teos. Tärkeimmiksi kirjallisiksi lähteiksi nostaisimme kuitenkin kirjat Uusi ensihoidon käsikirja 2006 (Alaspaa ym. 2004), Ensihoidon taskuopas (Oksanen & Turva 2007) sekä ehdottomasti tärkeimpänä Jari Kalinin ja Olavi Keinäsen laatima toimintaohje sairaalan ulkopuoliseen ensihoi-

toon Etelä-Savossa (Kalin & Keinänen 2006). Kalinin ja Keinänen laatima materiaali oli pohja, jonka avulla saimme materiaaliamme muokattua ensihoidon tehtäväkenttään sopivaksi. Kyseinen ohje sisältää niin toimintaohjeita sairaankuljetustehtäviin, kuin myös viestiohjeita ja materiaali- ja lääkesuosituksia. Uusi ensihoidon käsikirja (Alaspää ym. 2004) ja Ensihoidon taskuopas (Oksanen & Turva 2007) taas vaikuttivat materiaaliimme sisältöön lähinnä yleisenä tiedon lähteenä. Suoranaista hyötyä sisällön laadintaan emme niistä saaneet, mutta koska omat tiedolliset taitomme perustuvat niihin, on ne ehdottomasti nostettava esiin tärkeinä taustavaikuttajina.

Tärkeänä tiedonhankintakeinona pidämme myös Marko Pylkkäsen kanssa käytyjä keskusteluja. Hänellä oli hyviä ideoita ja ehdotuksia materiaaliimme sisältöä koskien. Yksittäisistä lähteistä palaverit Marko Pylkkäsen kanssa vaikuttivat kaikista voimakaimmin sisällön lopulliseen muotoon. Haastattelimme myös muita Mikkelin paloaseman ensihoidon työntekijöitä.

Aineistoa kerätessämme pyrimme löytämään mahdollisimman ajantasaista tietoa. Ongelmaksi koitui melko vähäinen tutkimusaineiston määrä. Ensihoito ja sairaankuljetus liitettynä perehdyttämiseen supisti lähdemateriaalin määrää huomattavasti. Englanninkielistä aineistoa emme opinnäytetyömme lähteinä käyttäneet, mikä varmasti osaltaan vaikuttaa työmme uskottavuuteen ja tutkimustiedon laajuuteen. Englanninkielisen aineiston poisjättämistä perustelemme opinnäytetyömme tuotosten luonteella. Tuotokset olemme suunnitelleet vain Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin toimipisteen sairaankuljetuksen käyttöön. Ensihoitopalveluiden laatu, määrä ja erityispiirteet vaihtelevat kansallisesti paljon vaikka Suomessa kaikki ensihoitojärjestelmät noudattavat samaa lakia. Ulkomailla ensihoidon erityispiirteet ovat erilaisia kuin Suomessa. Muualla maailmassa ensihoitoa koskeva lainsäädäntö poikkeaa Suomen ensihoitojärjestelmiä koskevasta lainsäädännöstä. Suomenkielisten lähteiden puolesta puhuu niiden ymmärrettävyys väärinkäsitysten välttämiseksi. Tutkittua tietoa perehdyttämisen erityispiirteistä sairaankuljetuksen ja ensihoidon kentällä emme lähteeksemme löytäneet.

Tuotosten sisältöä, oikeellisuutta ja paikkaansa pitävyyttä podimme Etelä-Savon pelastuslaitoksen sairaankuljetushenkilöstön kanssa. Käyttämämme teoriatieto on arvioimme mukaan ajankohtaista ja oikeellista. Perehdytysohjelman sisällön oikeellisuuden ja paikkaansa pitävyyden on tarkistanut Etelä-Savon pelastuslaitoksen lääkintä-

esimies ja opiskelijavastaava Marko Pykkänen. Työelämälähtöisyys ja kentältä saatu kokemuksen tuoma tieto perehdytysmateriaalin lähteenä lisäävät opinnäytetyön tuotosten luotettavuutta.

7 POHDINTA

Perehdyttäminen on erittäin tärkeää hoitotyön opiskelijoille heidän oppimisensa kannalta. Työturvallisuudesta puhuttaessa perehdyttämisen osuutta ei voida vähätellä. Jotta työtapaturmat sekä opiskelijoiden että työntekijöiden kohdalla saataisiin vähenemään, on työyhteisöt ja terveydenhuollon päättäjät saatava ymmärtämään perehdyttämisen vaikutus. Perehdyttämisohjelman avulla Etelä-Savon pelastuslaitos pystyy osaltaan vastaamaan näihin vaatimuksiin sekä työturvallisuuden, oppimisen tehostumisen että työn tehokkuuden saralla. Lopullinen vastuu perehdyttämisestä on kuitenkin ohjaajalla.

Opinnäytetyöprosessimme alkoi aiheen valinnasta ja päättyi lopulliseen versioon perehdytysmateriaalista sekä opinnäytetyön raportista. Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin toimipisteen sairaankuljetuksen käyttöön kehittämämme tuotokset saivat ensimmäiset muotonsa jo ennen opinnäytetyön suunnitelman valmistumista. Kehitimme perehdytysmateriaalia jatkuvasti ja aktiivisesti eteenpäin pelastuslaitoksen toiveiden mukaisesti ja välille mahtui monta toisistaan hieman poikkeavaa versiota. Tuotoksia kehittäessä keskityimme tekemään toimeksiantajalle heidän tarpeitaan palvelevan ja heidän vaatimuksensa täyttävät perehdytysmateriaalin. Opinnäytetyöprosessin alussa ideoitu perehdytysmateriaali valmistui toimeksiantajalle kuten aiottua, mutta teoriatieto jäi osin vajavaiseksi. Jouduimme palaamaan opinnäytetyöprosessissa taaksepäin teoriatiedon hankinnan muodossa, jotta saimme riittävän kattavan teoriapohjan tuotosten ajankohtaisuuden ja luotettavuuden tueksi. Väärä työjärjestys tuotosten kehittämisessä vaikeutti ja hidasti opinnäytetyöprosessiamme huomattavasti. Opinnäytetyöprosessin lopputuloksena valmistui onnistunut tuotos, perehdytysmateriaali Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin toimipisteen sairaankuljetukseen.

Opinnäytetyömme tuotosta olisimme voineet testata käytännössä. Testaamisen puuttuminen vaikuttaa osaltaan tuotosten luotettavuuteen. Tiukan aikataulun vuoksi pereh-

dytysmateriaalin testaaminen ja arviointi jäi puuttumaan. Työmme olisi kaivannut sekä opiskelijoiden, ohjaajien että sairaankuljetusorganisaation mielipidettä toimivuudesta, mutta tätä ei ollut mahdollista toteuttaa.

Toivomme tuottamamme perehdytysmateriaalin auttavan opiskelijoita tulevaisuudessa. Kuten muutkin terveydenhuollon kentät, myös sairaankuljetus ja ensihoito kehittyvät jatkuvasti. Tämän vuoksi perehdyttäminen on jatkossa huomioitava entistä tarkemmin. Aktiivinen perehdyttäminen ja tietojen jatkuva päivittäminen on tehokkaan ja turvallisen hoidon ehto alati muuttuvassa terveydenhuollon maailmassa. Toivomme opinnäytetyömme tuovan lisää kiinnostusta ensihoidon ja sairaankuljetuksen toiminnan kehittämistä kohtaan. Omat mielipiteemme sairaankuljetuksesta ja ensihoidosta ovat muuttuneet paljon opinnäytetyöprosessin aikana. Opinnäytetyötä tehdessämme opimme paljon lisää sairaankuljetuksen erityispiirteistä ja pienistä yksityiskohdista. Tämä vaikuttaa positiivisesti osaamiseemme ja tietotaitoomme valmistuvina hoitoalan ammattilaisina, tulevaisuudessa sairaankuljetuksen ja ensihoidon parissa työskentelemänä sairaanhoitajina. Itse työ on usein samanlaista, mutta moni asia kaipaa vielä kehittämistä. Sairaan kuljetusmaailma kaipaa lisää tutkimustietoa, jotta työyhteisöt saataisiin mahdollisimman hyvin toimiviksi. Näin myös itse hoidosta tulee laadultaan parempaa, varmempaa, turvallisempaa ja tehokkaampaa.

7.1 Jatkoehdotukset

Tulevaisuudessa opiskelijoille voisi suositella uusien perehdytysohjelmia tekemistä ja vanhojen päivittämistä niin ensi- ja akuuttihoitoon kentällä kuin muuallakin sosiaali- ja terveysalalla. Perehdytysohjelmat ovat varmasti tervetulleita myös muille ammattialoille. Toteuttamamme perehdytysohjelma on tehty parhaan ja ajankohtaisimman käsillä olevan tiedon mukaan. Terveydenhuoltoalalla tekniikan kehitys näkyy nopeina muutoksina, joten opinnäytetyömme tuotoksina syntynyt perehdytysmateriaali tarvitsee tulevaisuudessa päivittämistä.

Perehdytysohjelman, opiskelijoille lähetettävän kirjeen sekä harjoittelun palautelomakkeen arviointi on ajankohtaista sitten kun käyttäjillä, sekä opiskelijoilla että ohjaajilla, on riittävästi kokemuksia niiden toimivuudesta käytännössä. Käsityksemme pe-

rehdytysmateriaalin hyödyllisyydestä pohjautuvat tässä vaiheessa vain omiin kokemuksiimme. Olisi siis mielenkiintoista saada tietää, onko perehdytysohjelmamme ollut toimiva. Toimivuuden arviointi ja mahdollisesti kehittäminen voisi olla tulevaisuudessa opinnäytetyön aiheena. Miten toimeksiantaja aikoo hyödyntää opinnäytetyön yhtenä tuotoksena kehitettyä palautelomaketta harjoittelusta? Myös palautelomakkeen analysointiin ja kehittämiseen voisi tulevaisuudessa kiinnittää huomiota juuri esimerkiksi opinnäytetyön muodossa. Opinnäytetyöprosessin tiukan aikataulun vuoksi emme voineet testata perehdytysmateriaalin toimivuutta käytännössä. Perehdytysmateriaalin mahdollisimman hyvä toimivuus edellyttäisi käyttäjiltä, sekä opiskelijoilta, ohjaajilta että sairaankuljetusorganisaatiolta kerättyä tietoa. Testaamisen ja arvioinnin toteuttaminen voi myös olla opinnäytetyön aiheena tulevaisuudessa.

Suurten linjausten lisäksi pienet yksityiskohdat tekevät työyhteisöistä toimivia. Opinnäytetyömme tuotokset ovat vain yksi osa sairaankuljetuksen ja ensihoidon kehittämisen saralla. Toivomme kehitystyön jatkuvan sekä työhyvinvoinnin, potilasturvallisuuden että ammattiyhdyksen takia. Vaikuttivatko opinnäytetyömme tuotokset perehdyttämisen laatuun sairaankuljetuksessa Etelä-Savon pelastuslaitoksen Mikkelin toimipisteessä?

LÄHTEET

Alaspää, Ari, Kuisma, Markku, Rekola, Leena & Sillanpää, Kirsi 2004. Uusi ensihoidon käsikirja. Helsinki: Tammi.

Castrén, Maaret, Kinnunen, Ari, Paakkonen, Heikki, Pousi, Jouni, Seppälä, Juhani & Väisänen, Olli 2002. Ensihoidon perusteet. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

D.A.R.E products 2009. Hälytysajokoulutuksen suunnitelma vuodelle 2009.

Etelä-Savon sairaanhoitopiiri, Mikkelin keskussairaala. Leikkaus- ja anestesiaosasto 2009. Perehdytysohjelma. Mikkeli.

Etelä-Savon sairaanhoitopiiri, Mikkelin keskussairaala. Vastasyntyneiden teho-osasto 2009. Perehdytysohjelma. Mikkeli.

Etelä-Savon sairaanhoitopiiri, Mikkelin keskussairaala. Yhteispäivystys 2009. Perehdytysohjelma. Mikkeli.

Halkoaho, Arja, Kavilo, Marja, Pietilä, Anna-Maija 2009. Voimavaroja tukeva hoidonohjaus. Sairaanhoitaja 2009: 82(10).

Heikkilä, Asta, Jokinen, Pirkko & Nurmela, Tiina 2008. Tutkiva kehittäminen. Avaimia tutkimus- ja kehittämishankkeisiin terveysalalla. Helsinki: WSOY.

Heikkinen, Jenni & Puskala Sini 2008. Perehdytysoppaan tuottaminen sairaankuljetusyritykselle. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Heinonen, Noora. 2004. Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu. Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. Helsinki.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2000. Tutki ja kirjoita. Helsinki:

Tammi.

Hyvärinen, Riitta 2005. Millainen on toimiva potilasohje? Hyvä kieliasu varmistaa sanoman perillemenon. Duodecim 16, 1769–1773.

Kangas, Pirkko & Hämäläinen, Juha 2007. Perehdyttämisen suunnittelu ja toteutus. Työturvallisuuskeskus. Helsinki.

Kansanterveyslaki 28.1.1972/66. WWW-dokumentti.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1972/19720066>. Päivitetty 13.4.2007. Luettu 4.11.2009.

Kalin, Jari & Keinänen, Olavi 2006. Sairaalan ulkopuolisen ensihoitojärjestelmän toimintaohje Etelä-Savon sairaanhoitopiirin alueella. Mikkeli: Mikkelin keskussairaala.

Koponen, Reetta 2009. Henkilökohtainen tiedoksianto 15.10.2009. Ensihoitaja. Etelä-Savon pelastuslaitos.

Kupias, Päivi & Peltola, Raija 2009. Perehdyttämisen pelikentällä. Tampere: Juvenes Print.

Laki ammatillisesta koulutuksesta 21.8.1998/630. WWW-dokumentti.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980630>. Päivitetty 21.12.2007. Luettu 8.11.2009.

Laki nuorista työntekijöistä 19.11.1993/998. WWW-dokumentti.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930998>. Päivitetty 19.5.2004. Luettu 8.11.2009.

Liukkonen, Eira & Pohjola, Susanna 2008. Elvytyspotilaan hoidon osaaminen perustason sairaankuljetuksessa. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. Opinnäytetyö.

Liski, Minna, Horn, Sari & Villanen, Marjut 2007. Hyvä Perehdytys-opas. Lahti: Esa Print Oy.

Niemi, Terttu, Nietosvuori, Leena & Virikko, Helena 2006. Hyvinvointialan viestintä. Helsinki: Edita.

Nives, Aapo 2009. Harjoittelijan perehdytys ja perehdytyksen kehittäminen. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Oksanen, Tuomas & Turva, Jarmo 2007. Ensihoidon taskuopas. Espoo: Suomen Ensihoidon tiedotus Oy.

Paasonen, Ville 2008. Henkilökohtainen tiedoksianto 5.6.2008. Ensihoitaja. Etelä-Savon pelastuslaitos.

Parkkunen, Niina, Vertio, Harri & Koskinen-Ollonqvist, Pirjo 2001. Terveysaineiston suunnittelun ja arvioinnin opas. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus.

Partti, Tomi 2009. Henkilökohtainen tiedoksianto 3.10.2009. Ensihoitaja. Etelä-Savon pelastuslaitos.

Penttinen, Aulikki & Mäntynen, Jukka 2009. Työhön perehdyttäminen ja opastus - ennakoivaa työsuojelua. Työturvallisuuskeskus. Helsinki.

Pylkkänen, Marko 2009. Henkilökohtainen tiedoksianto 11.10.2009, 17.9.2009, 12.11.2009. Lääkintäesimies. Etelä-Savon pelastuslaitos.

Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu 2004. Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille. Helsinki.

Torkkola, Sinikka, Heikkinen, Helena & Tiainen, Sirkka 2002. Potilasohjeet ymmärrettäviksi. Opas potilasohjeiden tekijöille. Tampere: Tammi

Tornberg, Jonna 2009. Henkilökohtainen tiedoksianto 15.10.2009. Ensihoitaja. Etelä-Savon pelastuslaitos.

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738. WWW-dokumentti.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>. Päivitetty 14.11.2008. Luettu 8.11.2009.

Åberg, Leif 2000. Viestinnän johtaminen. Helsinki: Inforviestintä Oy.

LIITTEET

Kirje opiskelijoille (LIITE 1)

Perehdytysohjelma (LIITE 2)

Palautelomake harjoittelusta (LIITE 3)

Sopimus opinnäytetyön tekemisestä (LIITE 4)

TERVEHDYS!

Hyvä opiskelija _____ . Sinulla on alkamassa ensihoidon harjoittelujakso Etelä-Savon pelastuslaitoksella Mikkelin toimipisteessä. Harjoitteluajankohtasi on viikot _____ .

Saapuessasi paloasemalle (Jääkärintie 16) voit pysäköidä autosi takapihalla olevalle parkkipaikalle. Takapihalla löytyvät paikat myös polkupyörille. Arkisin paloaseman pääovi on auki. Oven ollessa lukossa ota yhteys ovipuhelimella pelastuslaitoksen henkilökuntaan. Tarvittaessa voit soittaa lääkintäesimiehen puhelimeen. Numeron löydät tämän kirjeen lopusta.

Ensimmäinen työvuorosi alkaa _____ klo. _____. Pyydämme sinua saapumaan paikalle hyvissä ajoin ja ilmoittautumaan pelastuslaitoksen kalustohallissa.

Pyrimme siihen, että ohjaajasi toimii koko harjoittelun ajan _____. Harjoittelujakson aikana yksikkösi saattaa vaihdella ohjaajasi työyksikön mukaan. Suunnittele työvuorot yhdessä ohjaajasi kanssa.

Pääsääntöisesti tulet tekemään työvuoroja, jotka ovat:

- päivävuoro 8.00- 18.30, iltavuoro 10.00- 22.00
- vuorokausirytmä (24h töitä, 11lepopäivä+2vapaapäivää)

Mikäli tarvitset etukäteen tarkempaa tietoa vuoroistasi tai muista harjoittelua koskevista asioista, ota yhteyttä hyvissä ajoin opiskelijavastaavaamme.

Jos jostain syystä (sairastuminen tms.) et aloita harjoittelua sovittuna ajankohtana, ilmoita siitä lääkintäesimiehelle.

Vaatetus ja varustus

Työvaatetuksen (takki, housut, paita) harjoittelujakson ajaksi saat pelastuslaitokselta. Mukaan tarvitset omat kengät. Tehtävillä käytettäviksi kengiksi suosittelemme varrellisia ja mielellään turvakärjellisiä kenkiä. Huolehdi, että päälläsi on aina puhtaat vaatteet. Vaatehuollosta saat ohjeet omalta ohjaajaltasi. Riisumalla lävistyksiset ja ”sotamaalaukset” (kovat meikit), teemme harjoittelustasi hyvän ja turvallisen.

Päiväohjelmaan kuuluu liikuntatuokio, joten varaa mukaasi myös sisäliikunta- ja peseytymisvälineet.

Ruokailu

Työvuorossa on mahdollisuus syödä omia eväitä tai vaihtoehtoisesti tilata lounas asemalle (á 5,90€). Muista mainita ruuan tilauksesta omalle ohjaajallesi heti aamusta.

Pelastuslaitoksen tiloista löytyy kioski, josta on mahdollisuus ostaa virvokkeita sekä pientä purtavaa. Henkilökunta opastaa sinua kioskissa asioidessasi.

Tavoitteet

Etelä-Savon pelastuslaitoksella on paljon opiskelijoita eri koulutusohjelmista ja vuosikursseilta. **Tämän vuoksi on tärkeää, että kirjaat omat sekä koulutusohjelmasi tavoitteet selkeästi ylös ennen ensimmäistä työvuoroa.** Mieti mitä jo osaat, mitä haluat oppia jne. Käymällä alussa tavoitteet läpi ohjaajasi kanssa, hän tietää mitä olet harjoittelulta hakemassa. Sekä sinua että ohjaajaasi auttaa pelastuslaitoksen perehdytysohjelma, jota käyt läpi harjoittelujaksosi aikana. Pyydä ja anna palautetta riittävän usein; se on oikeutesi ja velvollisuutesi.

Majoitus

Vuorokausirytmissä harjoittelua tekeville opiskelijoille on varattu majoitustilat pelastuslaitoksen väestönsuojasta. Petivaatteet saat käyttöösi pelastuslaitokselta.

LIITE 1(3)

Vaitiolovelvollisuus

Harjoittelun aikana tulet näkemään ja kuulemaan paljon asioita. Ohjaajasi kanssa voit jutella mieltä painavista asioista ja kokemuksistasi. Muista, että sinua sitoo **vaitiolovelvollisuus**, tässä asiassa olemme ehdottomia. Valokuvaaminen tilannepaikoilla ja pelastuslaitoksen tiloissa ilman erillistä lupaa on **kielletty**.

Ota mukaasi paljon aktiivisuutta, reipas mieli sekä hyvät käytöstavat. Tehdään tästä yhdessä hyvä harjoittelujakso!

Toivotamme sinut tervetulleeksi!

Marko Pylkkänen, marko.pylkkänen@espl.fi
Lääkintäesimies
opiskelijavastaava
044-7943899

Opiskelijan perehdytysohjelma

Etelä-Savon pelastuslaitos
Mikkelin paloasema

Opiskelija: _____

Harjoittelu-aika: _____

Yksikkö: _____

Oppilaitos: _____

Koulutusohjelma _____

Ohjaaja(t): _____

Ohjaava opettaja: _____

Tämän perehdytysohjelman tarkoitus on antaa opiskelijalle hyvät lähtökohdat harjoittelun aloittamiseen ja tietojen ja taitojen kehityksen seurantaan. Käy aiheet yhdessä ohjaajasi kanssa läpi ja merkkää paperiin asian käsittelyvaihe ylös. Näin pystytte ohjaajasi kanssa seuraamaan tietosi ja taitosi kehittymistä.

Paloaseman esittely ja toiminta	Olen tutustunut
Tilat	
Liikkuminen, ulko-ovet	
Henkilökunta	
Työvuorot	
Johtosuhteet	
Yksiköt (M190, M191, M192, M193, M194)	
L4	

Henkilökohtainen hygienia	Olen tutustunut
Käsienpesu ja desinfiointi	
Korut	
Työasu	

Ambulanssiin tutustuminen	Olen tutustunut	Osaan käyttää/toimia
Työvuorokohtainen yksikön tarkistus		
Auton siivous ja desinfiointi		
Auton tilat, niissä liikkuminen		
Istumapaikat		
Potilaan kuljetusmahdollisuudet		
Paarit		
Kantotuoli		
Ohjauslaitteet		
Hälytyslaitteet ja paneeli		
Auton kaappien sisältö		
Tavaran sijoittelu		
Reput		
GPS		
Virve – ajoneuvoasema		

LIITE 2(2)

Työturvallisuus	Olen tutustunut	Osaan käyttää/toimia
Pistävä jäte, säiliöt		
Turvavyöt, niiden käyttö		
Työjalkineet		
Turvaliivit		
Viiltosuojahanskat		
Kypärät		
Infektio-suojaimet		
Moottori liikenteen lähellä työskentely		
Toiminta kolaripaikalla		
Toiminta uhkaavassa tilanteessa		
Toiminta tartuntavaarallisessa tilanteessa		
Muut erikoistilanteen esim. kemikaalionnettomuus		
Virven ”punainen nappi” / hätätilanne		
Ergonomia		

Laitteet ja niiden toiminta	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Defibrillaattori			
Happilaitteet			
- maskit, viikset			
- nebulisaattori			
Imulaitteet			
RR-mittarit			
Verensokerimittarit			
Infuusiopumppu			
Pulssioksimetri			
Alkometri			
Rankalauta			
Kauhapaarit			
Niskatuki			
Lastat			
Tyhjiöpatja			
C-Pap -laitteisto			
Kuumemittarit			

Lääkehoito	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Työyksikön lääkkeisiin tutustuminen			
Lääkkeiden antaminen			
- p.o.			
- bukkalainen			
- p.r.			
- inhalaatiot			
- i.m.			
- s.c.			
- i.v.			
Lääkkeiden säilytys			
Lääkkeiden tilaaminen			
Lääkehoitosuunnitelma			

Nestehoito	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Työyksikön nesteet			
- kristalloidit			
- kolloidit			
Nesteiden antaminen			
Nesteensiirtolaitteisto			
Kanyylin valinta			
Aseptiikka nestehoidossa			

Toimenpiteet	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Kanylointi			
NML:n laitto			
Katetrointi			
Intubointi (elossa/eloton)			
Maskiventilaatio			
Vaihtoehtoiset ilmatiet			
C-Pap			
EKG			
Rytminsiirto			
Ulkoinen tahdistus			
PPE-D elvytys			
I.o. reitti			

Työparin tehtävien jako	Olen tutustunut	Osaan
Roolit		
Vastuualueet		
Tehtävät		
Opiskelijan rooli ja tehtävät		

Radioliikenne & viestiyhteydet	Olen tutustunut	Osaan
Virven käyttö		
Puhelimen käyttö/viestintä		
EKG:n lähettäminen		

Hälytyksen saaminen	Olen tutustunut	Osaan
Koodit		
Vasteajat		
Tilatiedot		

Kohteeseen siirtyminen	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Ajotapa			
Reitin valinta			
GPS, kartta			

Tutkiminen	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Ensiarvio			
Peruselintoimintojen selvittäminen (a, b, c, d, e)			
Välittömät toimet			
Tarkennettu tilanearvio			
Haastattelu			

Tarkkailu	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Kliininen seuranta			
Monitorimahdollisuudet			

Kuljetus	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Varausaste			
Milloin tk/tas			
Milloin MKS			
X-koodit			

Ennako ja konsultointi	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Mitä ennako pitää sisällään			
Milloin soitetaan ennako ja minne			
Ketä konsultoidaan			
Millainen on hyvä konsultaatio			

Raportointi	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Kirjallinen			
Suullinen			
Kenelle raportoidaan			
Mitä raportoidaan			

Kirjaaminen	Olen tutustunut	Olen harjoitellut	Osaan
Ensihoitokertomuksen täyttäminen (sv210)			
Sähköinen tilastointi			

Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa	Olen tutustunut
Poliisi	
MKS, TK, Moisio	
Hätäkeskus	
Ilmari	
VPK:t, EVY	
Sosiaalityöntekijät	
Kriisityöntekijät	

PALAUTE HARJOITTELUSTA

Harjoittelujakso on sinun osaltasi loppusuoralla. Toivottavasti saavutit tavoitteesi ja sinulle jäi positiivinen kuva harjoittelusta, sait uusia oppeja tuleviin koitoksiin ja paransit käden taitojasi.

Pyrimme kehittämään jatkuvasti opiskelijaohjausta eteenpäin. Palautteellasi autat meitä kehitystyössämme.

Täytä oheinen lomake ja palauta se ohjaajallesi.

Harjoitteluni (kk/vuosi) _____ / _____

TUTKINTO, JOTA OPISKELEN		SUKUPUOLI		IKÄ	
Lähihoitaja	☐	Nainen	☐	<20	☐
Pelastaja	☐	Mies	☐	20-25	☐
Sairaanhoitaja	☐			26-35	☐
Ensihoitaja (AMK)	☐			35->	☐
Muu, mikä? _____					

ARVIO KOULUARVOSANALLA 1-5 (ympyröi)

Ennen harjoittelu saamasi info	1	2	3	4	5
Ohjaajani kyky toimia ohjaajana	1	2	3	4	5
Sain kysymyksiini selvät vastaukset	1	2	3	4	5
Harjoitteluni eteni nousujohtoisesti	1	2	3	4	5
Sain vastuuta tarpeeksi	1	2	3	4	5
Sain varmuutta kirjaamiseen ja raportointiin	1	2	3	4	5
Sain varmuutta potilaan tutkimiseen	1	2	3	4	5
Sain varmuutta Viestiliikenteeseen (VIRVE)	1	2	3	4	5
Sain varmuutta potilaan kohtaamiseen ja kommunikointiin	1	2	3	4	5
Koin oloni turvalliseksi	1	2	3	4	5
Sain harjoitella kädentaitoja riittävästi	1	2	3	4	5
Lääkehoito selkiytyi harjoittelun aikana	1	2	3	4	5
Minut perehdytettiin ensihoidon kalustoon	1	2	3	4	5
Minut perehdytettiin kaluston jälkeiseen huoltoon	1	2	3	4	5
Minut perehdytettiin ensihoidon tilastointi- ja laskutusohjelmaan	1	2	3	4	5
Minut perehdytettiin ensihoitojärjestelmään	1	2	3	4	5
Minut perehdytettiin ”talon tavoille”	1	2	3	4	5
Minua ohjeistettiin ergonomisiin työtapoihin	1	2	3	4	5
Minulle muodostui hyvä kokonaisuus sairaankuljetuksesta	1	2	3	4	5
Mikkeli harjoittelupaikkana	1	2	3	4	5
Pelastuslaitos työyhteisönä	1	2	3	4	5
Oma harjoitteluni kokonaisuutena	1	2	3	4	5

MINUT YLLÄTTI POSITIIVISESTI / NEGATIIVISESTI

KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

VAPAA SANA

ETELÄ-SAVON PELASTUSLAITOS

ENSIHOITOPALVELUT

KIITTÄÄ!

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

SOPIMUS OPINNÄYTETYÖN TEKEMISESTÄ

Sopijaosapuolet:

Opinnäytetyön tilaaja: Etelä-Savon pelastuslaitos, Mikkelija Mikkelin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan laitoksen
hoitotyön koulutusohjelman opiskelijat Jukka Ylönen,
Matti Nokelainen ja Petri ParhiOpinnäytetyön aihe: Opiskelijan perehdytysmateriaali

Opinnäytetyön ohjaajat:

Ohjaava opettaja: Rauni VäätäsmöinenTyöelämäohjaaja: Marko PylkkänenOpinnäytetyön arvioitu valmistumisaika: 11/09

Muut sopimusehdot:

24.10.2009 Mikkeli

Aika ja paikka

 Petri Parhi

Opiskelijan/opiskelijoiden allekirjoitus

 Sandman

Toimeksiantajan allekirjoitus